

The solution is offered to be carried out by means of the inclusion of audiovisual electronic means in the electronic textbooks.

The ways, the methods, the receptions of use of audiovisual electronic tutorials, their contents are defined. Receptions of use of audiovisual electronic tutorials are described for: motivating pupils' academic activity; creating favorable conditions for the perception and the assimilation of a training material; activating the process of training; controlling the results of training; repetitions, the generalization and the systematization of knowledge; the practical realization of a variable component of training programs; the intensification and the rationalization of formation of knowledge application skills; the increase of the level of pupils' information culture.

Keywords: *an electronic textbook, the audio-visual, the information functions, the principle of visibility.*

УДК 372.882+371.671.1

ДО ПРОБЛЕМИ НОВИХ ПІДХОДІВ ЩОДО СТВОРЕННЯ ПІДРУЧНИКІВ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ З ЛІТЕРАТУРНИХ ФАКУЛЬТАТИВІВ

З. О. Шевченко,

*кандидат педагогічних наук,
Інститут педагогіки НАПН України
e-mail: lit – @ukr.net*

У статті розглядається проблема сучасного підручника, визначаються психолого-дидактичні вимоги до функцій, ролі й місця підручника, навчального посібника з літературного факультативу у формуванні особистості, які забезпечують ефективність варіативної частини літературної шкільної освіти.

Ключові слова: *підручник, навчальний посібник, психолого-дидактичний підхід, література, факультативний курс, інтелектуальний розвиток, самооцінювання.*

Постановка проблеми. Психолого-дидактичний підхід до створення шкільних підручників та навчальних посібників для курсів за вибором. Формування літературної компетентності з допомогою навчального посібника з літературного факультативу.

Мета статті – визначення функцій, ролі й місця підручника, навчального посібника з літературного факультативу на основі нових підходів до вивчення літератури у 8-9 класах.

Аналіз останніх досліджень. Протягом багатьох десятиліть проблема шкільного підручника викликає гострий інтерес у вчених, які працюють у галузі педагогіки, психології, методики різних предметних дисциплін.

Значний внесок у розроблення проблеми зробили відомі дослідники: Ю. Бабанський, М. Бахтін, Г. Гранік, І. Журавльов, І. Зверев, І. Лернер, Ю. Лотман, Г. Селевко, І. Товпинець, В. Цеткін, І. Якиманська, а також представники вітчизняної педагогічної та методичної науки: Н. Бібік, М. Вашуленко, О. Савченко, О. Слоньовська, Г. Семенюк та ін. Проте в сучасному світі точиться боротьба за інтелектуальні ресурси. Конкуренція за переважне володіння інтелектуально розвиненими людьми реалізується, і це природно, у вигляді масштабних національних освітніх проєктів, орієнтованих на підвищення якості знань, умінь, здібностей людей. Інтелектуальні здібності – наймогутніший природний ресурс людської цивілізації, а нові знання, технології, цінності народжуються у свідомості завдяки роботі інтелекту. Тому так важливо знайти нові підходи до шкільної освіти, а відтак – до створення нового покоління підручників, зокрема з літератури.

Основна частина. Школа як загальноосвітній державний заклад є найважливішим соціальним інститутом, у межах якого відновлюється і якісно покращується інтелектуальний потенціал підростаючого покоління. Це свого роду база інтелектуальних ресурсів суспільства, що є одним з пріоритетних завдань освітньої політики.

Йдеться передусім про зміст шкільної освіти, в тому числі вимоги до сучасного шкільного підручника, зокрема з літератури. Протягом багатьох років підручник виступав лише як джерело інформації, обминаючи фактор інтелектуального розвитку учнів. За змістом, формою і конструкцією сучасний підручник має не тільки подавати наукові знання, але враховувати й забезпечувати реалізацію основних закономірностей інтелектуального розвитку особистості в процесі навчання. Тобто в сучасній школі предметно-центричний підхід має бути доповнений психодідактичним підходом, у рамках якого шкільний підручник розглядається як поліфункціональна психодідактична система.

Тоді зміниться характер відповідей на одні й ті ж самі поставлені запитання, що впливатиме на розуміння основних аспектів, зокрема шкільної літературної освіти. Особливо це важливо для підручників допрофільного і профільного рівнів навчання. Авторами таких підручників мають бути професійні філологи з високим рівнем наукової кваліфікації разом з методистом і психологом, оскільки навчальний текст має бути посередником між системою наукового знання та індивідуально-психологічними особливостями учнів, забезпечуючи таким чином їхній інтелектуальний і особистісний розвиток. Такий підхід передбачає розроблення підручника у вигляді навчальної книги або посібника, що містить, крім художніх (8 клас), тексти різного типу (інформаційні, пояснювальні, проблемні, що вимагають розмірковування, з використанням різних форм подання навчальної інформації (словесно-символічна,

візуальна, предметно-практична, емоційно-оцінна), організацію різних видів учнівської навчальної діяльності (відтворююча, дослідницька, проектна, творча тощо). Підручник з літератури або додатковий навчальний посібник характеризує стиль мислення учня, яке вирізняється такими якостями, як синтетичність, розгорнутість, образноінтуїтивна форма висловлювання, залежність від контексту, індивідуальний характер.

Психодидактичний підхід до створення підручника, стверджують учені, забезпечує засвоєння предмета, зокрема «українська література», в повному обсязі практично всіма учнями за умови врахування їхніх індивідуальних нахилів, що надзвичайно важливо на етапі допрофільної підготовки учнів у 8-9 класах. Перевага надається внутрішній диференціації в межах одного класу. Засвоєння програмового навчального матеріалу з літератури здійснюється не лише з допомогою вивчення художнього тексту, а й низки психодидактичних засобів (мотивація введення нових літературознавчих понять, режим діалогу, елементи педагогічної підтримки й навчальної діагностики, індивідуалізація навчання тощо).

Традиційний предметно-центричний підхід до створення підручника, доповнений психодидактичним, орієнтує на забезпечення нових підвищених критеріїв успішності навчання літератури. Крім достатнього рівня знань, умінь і навичок, набутих у процесі вивчення предмета навіть на поглибленому рівні, забезпечується сформованість таких базових індивідуальних якостей особистості, як компетентність, ініціатива, критичне мислення, самостійність, здатність до самоконтролю, готовність застосовувати свої знання в реальних ситуаціях.

Автори традиційних підручників, які беззастережно використовувалися протягом багатьох десятиліть у радянському суспільстві, не цікавилися індивідуальними нахилами учня, не пропонували вибір способів навчання у відповідності із особливостями складу розуму, не підтримували в ньому готовність самостійно аналізувати, зіставляти, узагальнювати, робити висновки, не привчали вести конструктивний діалог, дискусію з приводу прочитаного з однокласником чи учителем, якщо їхні думки не збігаються. У результаті учні, які успішно закінчують середню освіту, є освіченими, але здебільшого інтелектуально невихованими, що створює труднощі у подальшому житті.

Одним з ключових елементів освітнього процесу і є підручник нового покоління з літератури.

Аналіз існуючих численних визначень шкільного підручника свідчить про те, що єдиного розуміння того, що є шкільний підручник немає, до того ж, різні визначення підручника передбачають різні його функції і по-різному розкривають його роль у навчальному процесі. Водночас вироблення певного уявлення про призначення, зміст і структуру шкільного підручника, обґрунтованого з науково-методичних позицій та з урахуванням сучасного стану психолого-педагогічних знань, є одним з актуальних завдань у теорії і практиці освіти. При цьому проблема шкільного підручника з кожного окремого

предмета, зокрема літератури, маючи свою специфіку, багато в чому відображує цю педагогічну проблему в цілому.

Недостатня розробленість критеріїв сучасної навчальної книги призвела до формування певних стереотипних уявлень щодо форми, структури і змісту шкільного підручника, що заважає створенню та впровадженню підручників нового покоління у практику шкільного навчання. Такі стереотипи, безперечно, впливають на авторів, які пишуть підручники, але впливають вони і на експертів, в обов'язки яких входить ідентифікація і оцінка навчальної книги з погляду їх відповідності науковому уявленню про шкільний підручник. Відповідальність лягає і на вчителів, які здавалося б мають право на вибір найкращого з їхнього погляду підручника, проте здебільшого їм нав'язують підручники, які «пройшли конкурс» і «виборили» перші місця, що не завжди відповідає дійсності.

Таким чином у школи потрапляють звичні стереотипні підручники з вузькою предметною спрямованістю. Якщо такі підручники можливі з природничо-математичних предметів, то з української літератури як виду мистецтва, що визначає специфічність предмета і забезпечує формування загальнокультурної компетентності, такі підручники, звісно, не викликають інтересу в учнів. У відповідності з державними вимогами стиль підручника має бути витриманий в жанрі навчально-наукової літератури, а викладені предметні знання є достатньою підставою для формування прийомів і способів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Текст підручника за своєю формою – це письмове монологічне мовлення автора (авторів). Протягом тривалого часу діяла установка, згідно з якою навчальний діалог забезпечує учитель у ході ведення уроку. З одного боку, монолог – це найбільш зручна і раціональна форма послідовного викладу змісту навчального матеріалу. З іншого боку, діалогічність є сутнісною рисою людського мислення, котре поза діалогом, опосередкованим певним предметним змістом, не може сформуватися як повноцінна людська здібність (В. Біблер).

Значить, елементи діалогу мають бути подані в навчальних текстах, однак для цього треба змінити всю конструкцію навчальної книги. Зараз уже є певні спроби частково реалізувати цей принцип у підручниках з української літератури для старших класів, у тому числі профільних.

Традиційно вважається, що підручники не передбачені для організації індивідуальної роботи учнів, оскільки ця функція надається винятково учителяві. При цьому домінує думка про те, що учитель може виконувати всі функції навчання, у тому числі і функцію його індивідуалізації. Таким чином, учитель сам змушений складати індивідуальні завдання та інший дидактичний матеріал з індивідуалізованої роботи з учнями. Одним із суттєвих недоліків сучасних підручників з літератури є те, що в них не передбачено диференціацію навчання, не враховано індивідуальні нахили певної категорії учнів.

Серед прогресивної частини методистів з різних предметів виникла ідея покласти функцію індивідуалізації навчання на підручник з кількох причин:

природна обмеженість фізичних можливостей учителя, який в умовах класно-урочної системи не може здійснювати індивідуалізацію навчання навіть на рівні знань, умінь і навичок, не говорячи вже про врахування більш суттєвих відмінностей між учнями.

У чинних підручниках мінімально подані засоби контролю і самоконтроля, оскільки передбачається, що зовнішній контроль здійснює вчитель, а самоконтроль – сам учень, якщо у нього є бажання. На жаль, підручники не орієнтують учнів на самоосвіту. Як це не парадоксально, але традиційний підручник зокрема з української літератури створений передусім для учителя з установкою, що він зможе розгорнути нормативний зміст підручника, викладений в стилі довідника, енциклопедії, хрестоматії, в яскравий, привабливий, цікавий і доступний для учнів зміст уроку. Тобто вчить учитель, а підручник є засобом методичної підтримки процесу викладання. Учні ж більш або менш регулярно звертаються до підручника за вказівкою учителя як до засобу інформаційної підтримки процесу учіння.

Проте, як справедливо зазначають учені-педагоги, функції підручника свідчать про призначення його і для учителя, і для учня. В учителя повноцінний підручник формує педагогічну свідомість і розкриває перед ним логіку навчання. Для учня підручник – джерело, зміст та інструмент засвоєння навчального матеріалу. Тим самим підручник, за умови його відповідного наповнення, виступає в ролі випереджувального інструмента організації навчання. Одне з важливих призначень підручника – продемонструвати учневі з допомогою навчального матеріалу способи організації самоосвіти. Вчені виділяють ще одне важливе завдання підручника – організацію умов для розвитку дослідницької діяльності школярів, зазначаючи при цьому, що шкільний підручник зокрема з літератури має бути орієнтований не стільки на засвоєння готових знань, скільки на їх пошук.

Вітчизняні та зарубіжні вчені підкреслюють необхідність створення різних навчальних книг для різних груп учнів, оскільки індивідуалізація і диференціація навчання – необхідна функція підручника. Школярі різні по інтересах, нахилах, природних задатках, темпах розвитку, життєвих планах, і ця обставина має знайти своє відображення у змісті і структурі підручника.

Особлива увага звертається на необхідність засобами навчальної книги стимулювати інтерес учнів до навчального предмета, зокрема літератури як складової мистецтва. Тут йдеться не лише про підручник з літератури, а й навчальну книгу як його супровід, наприклад, факультативний курс. Так, у процесі вивчення української літератури в 8-9 класах активно впроваджуються літературні факультативні курси, які є пропедевтичними стосовно профільних загальноосвітніх предметів підвищеного рівня і дають можливість учневі реалізувати свої здібності та інтереси до обраної освітньої галузі. Зміст і форма організації предметних курсів мають бути спрямовані на поглиблене вивчення окремих тем.

Якщо формам навчання на факультативних заняттях приділяється увага (урок, семінар, лекція, дискусія, тощо), створюються посібники для учителя,

орієнтовані на інноваційні навчальні технології (комунікативні методи, групові, дослідницька діяльність, метод проектів, індивідуальний навчальний план тощо), то поза увагою залишається проблема створення навчальних посібників для учнів, які обрали той чи інший факультатив. До того ж, такі навчальні книги сприяють розвитку інтересу і позитивної мотивації до обрання того чи іншого профілю навчання у старшій школі через опанування нових аспектів змісту і складніших способів діяльності учнів. Навчальний посібник для факультативного курсу 8-9 класів має містити цікавий пізнавальний і розвивальний матеріал, який виходить за рамки навчальної програми з української літератури.

У методичних рекомендаціях МОН України серед умов реалізації допрофільної підготовки учнів визначено навчально-методичне забезпечення літературного факультативу, в тому числі підручники і навчальні посібники.

Навчальна книга з літературного факультативу має бути орієнтована не на заучування понять, вона має формувати мотиви навчання, самостійність, відповідальне і творче ставлення до навчання. Це вимагає принципово нового підходу до конструювання структури підручника з урахуванням психологічних закономірностей формування мислення і особистості. До нового типу навчальної книги висувуються вимоги, дотримання яких необхідно для того, щоб підручник був прийнятний для учнів:

- цікавий, захоплювальний зміст, образно викладений у доступній формі, навіть якщо це зовсім новий, невідомий учням матеріал;
- створення умов для стимулювання розумової активності учнів: знання не даються у готовому вигляді, учні мають їх здобувати, відповіді формулюються учнями самостійно, з достатньою аргументацією;
- різноманітність навчального матеріалу;
- наявність спеціальних прийомів, що збуджують інтерес і посилюють мотивацію навчання;
- збільшення питомої ваги самостійної роботи з широким використанням проблемності та досвіду творчої діяльності;
- включення спеціальних прийомів, що навчають учнів пошуку потрібної інформації в Інтернеті та інших джерелах.

Таким чином, ми можемо констатувати виразну зміну уявлень про призначення навчальної книги.

Аналіз і узагальнення здійснених досліджень у цій галузі дають підстави говорити про підручник нового типу, який є носієм певної кількості базових функцій, котрі створюють книгу навчальну. При цьому важливо відзначити ту обставину, що в навчальній книзі всі ті функції реалізуються одночасно: інформаційна, розвивальна, комунікативна, виховна, диференційна. Підручник нового покоління, будучи поліфункціональним, водночас має бути адресований кожному учневі окремо і розв'язувати завдання його психічного й розумового розвитку.

Важливим є вирішення основного питання: як співвідносяться функції підручника і вимоги до навчальних текстів, які вони містять. Підручник як

предметний, так і з факультативу чи спецкурсу зазвичай розглядається як носій адаптованої наукової інформації. У навчальних текстах мають бути подані три типи навчальних знань: декларативні (знання про те, «що»), процедурні (знання про те, «як») і ціннісні (знання про те, «який» і «навіщо»). Декларативні знання подаються у вигляді описів, повідомлень, суджень, процедурні – це відомості про способи діяльності і про те, як треба діяти, щоб досягти певної мети (запитання і завдання, прийоми і методи вирішення поставленого завдання). Ці знання важко усвідомлюються, їх засвоєння здійснюється через власний досвід учня у ході тривалої цілеспрямованої навчальної діяльності. Ціннісні знання – це відомості про можливе ставлення учня до певних літературних, художньо-мистецьких фактів, явищ і виражаються у вигляді оцінних суджень. Надзвичайно важливою є проблема відбору і систематизації навчальної інформації, що забезпечує формування системи знань. З цього погляду оцінити якість навчальної книги можна, переглянувши зміст, з чого, власне, і починає читач-учень. Оптимальним уявляється варіант навчальної книги, назви розділів якої утворюють систему взаємопов'язаних змістових компонентів, на відміну від звичайного переліку відносно самостійних питань з різних розділів навчального курсу.

Не менш важливим є ступінь доступності навчального матеріалу. І. Лернер зазначає, що доступність має бути майже абсолютною, тобто такою, коли зміст усвідомлюється без складнощів, оскільки опертя на засвоєне раніше здійснюється в очевидному вигляді. Доступність може бути відносною, яка потребує певних зусиль учня-читача з виявлення зв'язків, тлумачення понять тощо. Засвоєння навчального матеріалу передбачає докладання певних зусиль з боку учнів, тобто вимагає мобілізації інтелектуальних зусиль. В учнів має залишатися відчуття «неповноти» одержаних знань, розуміння того, що вони познайомилися з маленькою частиною великої науки. Зауважимо, що це не є недоліком підручника, навпаки автори навчальної книжки мають свідомо прагнути до виникнення в учнів потреби пізнати більше, а не ілюзію «повного знання», що є характерним для чинних підручників і навчальних посібників.

Важливою вимогою до підручників нового покоління є їх орієнтація на розуміння учнями літературних фактів, понять, закономірностей, поданих у навчальних текстах. Форма подачі матеріалу має бути не лише на рівні констатації, повідомлення фактів, закономірностей тощо, вона радше повинна мати пояснювальний характер.

Розуміння – це не одномоментний акт, а результат тривалого процесу, який має кілька фаз: виникнення установки на розуміння, питання і його словесне формулювання, висунення гіпотез, їх аналіз і оцінка, формулювання судження (відповіді), тому навчальний текст має забезпечувати умови для проходження всіх фаз процесу, спрямованого на розуміння, яке починається з усвідомлення нерозуміння чогось у навчальному матеріалі (запитання). Саме в цьому і полягає суть розуміння на першій фазі процесу.

Важливим є створення умов для дослідницької діяльності учнів, особливо це необхідно враховувати у підручниках і навчальних посібниках, які

науково-методично забезпечують курси за вибором, зокрема факультативи. Відомо, що в реальному пізнавальному процесі знання не подається людині в готовому вигляді, воно завжди є результатом тривалого і напруженого інтелектуального пошуку. На жаль, традиційні підручники, зазвичай, не враховують цієї обставини.

Організація пошуково-дослідницької діяльності з допомогою навчальної книги передбачає залучення у навчальний текст системи проблемних завдань, проблемну форму викладу, творче читання навчального тексту, в якому містяться спеціальні запитання і завдання, що стимулюють учнів до самостійного пошуку відповіді: («зіставте...», «як ви думаєте...», «обґрунтуйте свою думку...» тощо). Тобто йдеться про формування рефлексії по відношенню до навчального матеріалу.

Цікавий навчальний текст привертає увагу учня-читача, впливає на його стан і поведінку, а змістовні риторичні запитання посилюють ефект спілкування учня з текстом як з цікавим співрозмовником, оскільки цікавий підручник по своїй суті діалоговий. Успіх автора будь-якої книги художньої, науково-популярної, підручника, навчального посібника – визначається саме тим, якою мірою він зміг створити атмосферу діалогу.

Для підручника з літератури, навчального посібника з літературного факультатива характерна експресивність викладу навчального матеріалу, що передбачає велику кількість яскравих ілюстрацій, зіставлень, коментарів, прикладів, зокрема коли навчальний посібник містить матеріал з різних видів мистецтв (напр., факультатив «Загальнокультурна основа вивчення української літератури в 8-9 класах» та ін.). Виразність мови, оригінальність висловів дещо наближують навчальний посібник до науково-популярної літератури.

У дослідженнях останніх років велика увага приділяється проблемі самоконтролю, якого учнів треба навчати. Формування уміння вчитись включає одним з компонентів уміння здійснювати самоконтроль. Методичний апарат підручників хоча і містить контрольні запитання, підсумкові тести тощо, не передбачає реалізацію можливостей учнів в способах оцінки власної навчальної діяльності.

Автори підручників, учителі та учні вважають, що функція контролю і оцінювання належить включно учителеві.

Активно впроваджуване в підручники тестування, навіть по різних рівнях має свої обмеження особливо у виявленні здібностей і нахилів учнів, що надзвичайно важливо для усвідомленого вибору профілю навчання у старшій школі. «Тест» у перекладі з англійської мови – це випробування, метод. Смісл цього слова охоплює будь-який метод перевірки, навіть суб'єктивний. На жаль, автори тестів у підручниках (та і тестових збірників) до певної міри спрощено розуміють цей термін як систему завдань з вибором однієї відповіді із поданих варіантів. Не всі характеристики, необхідні для виявлення рівня засвоєння знань, зокрема з літератури, можна одержати засобами тестування. Так, характеристики знань, умінь, здібностей, нахилів діагностувати тесту-

ванням неможливо. Воно має поєднуватись з іншими формами і методами перевірки і оцінювання знань, особливо це стосується такого специфічного предмета, як література – складова художньої культури. Досить перспективною формою оцінювання літературних досягнень учнів є автентичне портфоліо, яке успішно можна впроваджувати в підручники і навчальні посібники з літературного факультативу.

Висновки. Активне обговорення проблеми змісту шкільного підручника свідчить про її актуальність. Особливої уваги потребує питання створення підручників нового покоління з української літератури для основної школи, а також зовсім не розроблена проблема створення підручників – навчальних посібників для методичного забезпечення варіативної частини навчального плану, зокрема факультативів. Новий підхід до створення такої навчальної книги має відповідати закономірностям навчальної діяльності учнів: враховувати механізми інтелектуального розвитку, своєрідність зовнішньої і внутрішньої мотивації учіння, індивідуальні пізнавальні нахили учнів та своєрідність їх здібностей, виявлення особистісних якостей тощо), тобто підручники, навчальні посібники зокрема з літератури, мають бути поліфункціональними і адресованими всім учням і кожному окремо; виклад знань має бути спрямований на перетворення наявного суб'єктивного досвіду кожного учня, забезпечення йому можливості самоосвіти і самооцінки в ході оволодіння літературними знаннями; можливості самостійного вибору у виконанні завдань, створення умов для пошуково-дослідницької роботи, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей учнів, формування всебічно розвиненої компетентної особистості.

Література

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. Кабінет Міністрів України, 23 листопада 2011 р.
2. Концепція літературної освіти. МОН України, 26 січня 2011 р.
3. Знаков В. В. Психология понимания. / В. В. Знаков. – М: Институт психологи РАН, 2005. – 445 с.
4. Равен Джон. Педагогическое тестирование. Проблемы, заблуждения, перспективы. / Равен Джон. – М: Когито-Центр, 2001, – 130 с.
5. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність / В. Химинець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009, – 350 с.
6. Хуторской А. В. Методика личностно ориентированного обучения. Как обучать по-разному? / А. В. Хуторской. – М: ВЛАДОС, 2005, – 383 с.

References

1. Derzhavnyy standart bazovoyi i povnoyi zahal'noyi seredn'oyi osvity. Kabinet Ministriv Ukrainy, 23 lystopada 2011 r.
2. Kontseptsiya literaturnoyi osvity. MON Ukrainy, 26 sichnya 2011 r.
3. Znakov V. V. Psikhologiya ponimaniya. / V. V. Znakov. – M: Institut psikhologi RAN, 2005. – 445 s.

4. Raven Dzhon. Pedagogicheskoye testirovaniye. Problemy, zabluzhdeniya, perspektivy. / Raven Dzhon. – M: Kogito-Tsentr, 2001, – 130 s.

5. Khymynets' V. Innovatsiyna osvityna diyal'nist' / V. Khymynets'. – Ternopil': Mandrivets', 2009, – 350 s.

6. Khutorskoy A. V. Metodika lichnostno oriyentirovannogo obucheniya. Kak obuchat po-raznomu? / A. V. Khutorskoy. – M: VLADOS, 2005, – 383 s.

Шевченко З. А.

К ПРОБЛЕМЕ НОВЫХ ПОДХОДОВ ОТНОСИТЕЛЬНО СОЗДАНИЯ УЧЕБНИКОВ И УЧЕБНЫХ ПОСОБИЙ ПО ЛИТЕРАТУРНЫМ ФАКУЛЬТАТИВАМ

В статье рассматривается проблема современного учебника, определяют психолого-дидактические требования к функциям, роли и месте учебника, учебного пособия по литературному факультативу в формировании личности, которые обеспечивают эффективность вариативной части школьного литературного образования.

Ключевые слова: учебник, учебное пособие, психолого-дидактический подход, литература, факультативный курс, интеллектуальное развитие, самооценка.

Shevchenko Z. O.

TO THE PROBLEM OF NEW APPROACHES IN THE CREATION OF TEXTBOOKS AND TRAINING AID FOR LITERATURE VARIATION COMPONENT

The article is devoted to the modern school textbook problem, are determined psychology-didactic demands to the contents, function, role and place of the literature textbook and training aid for personality formation that invariant and variation components of the school literary education secures.

Keywords: textbook, training aid, psychology – didactic approach, literature, facultative course, intellectual development.